

HET LABYRINT



Sigge Eklund (Stockholm, 1974) is een van de bekendste schrijvers en podcasters in Zweden. Hij heeft in Los Angeles gewerkt als scenarioschrijver, en woont nu in Stockholm met zijn vrouw en kinderen. Eerder schreef hij drie romans, die alle zeer goed werden ontvangen door pers en publiek.

SIGGE EKLUND
HET LABYRINT

Vertaald door Geri de Boer



MERIDIAAN
UITGEVERS

2014

© Sigge Eklund 2014

Oorspronkelijke titel: *In i labyrinten*

Oorspronkelijk verschenen bij Albert Bonniers Förlag

Vertaald uit het Zweeds door Geri de Boer

© 2014 Meridiaan Uitgevers, Amsterdam en Geri de Boer

Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Omslagbeeld: Wil Immink Design/Thinkstock

Foto auteur: Sara Mac Key

Typografie: Perfect Service, Schoonhoven

ISBN 978 90 488 2151 8

ISBN 978 90 488 2152 5 (e-book)

NUR 302

Eerste druk, november 2014

Meridiaan Uitgevers is een imprint van Dutch Media Books bv



ÅSA

december 2010-januari 2011

Ze kan zich haar droom niet herinneren, maar om de een of andere reden voelt ze zich geroepen om op te staan van de bank, waarop ze blijkbaar was ingedommeld. Ze komt langs de deur van de slaapkamer en hoort daar Martins gelijkmatige ademhaling. Ze loopt voorzichtig de trap af, om hem niet wakker te maken, trekt haar jas aan en slaat hem dicht om zich heen.

De decembernacht is guur; haar blote kuiten lijken wel omsloten door koud water wanneer ze door de tuin loopt en de weg op gaat. Ze loopt als altijd het bos in, stelt zich zo op dat ze uit het zicht staat achter de bomen en ademt diep door. De sneeuwvlokjes die tussen haar en het huis zweven, lijken wel stil te staan.

Ze kan vanaf haar schuilplaats niet alleen het huis, maar ook het restaurant zien. Bij wijze van uitzondering is ze bezig zich in de toestand van toen te verplaatsen, voelt ze, en dan gaat er een siddering door haar heen die haar eraan doet denken hoe het was om als kind bang te zijn in het donker.

Ze is al tientallen keren naar deze plek gegaan om zich voor te stellen hoe hij zich voelde en hoe hij dacht, maar nu het eindelijk lukt – en ze begint te voelen dat ze hem *is* – wordt ze overspoeld door onbehagen. Ze moet op een holletje terug naar het licht van de lantaarnpaal. Ze staat een tijdje midden in de lichtkegel om krachten te verzamelen. Dan gaat ze terug naar de plek in het bos. Nu voelt het beter; ze kan zich concen-

treren, nadert de toestand van toen weer – denkt dat het 3 mei 2010, ongeveer halftien, is en dat ze hem is. Er is eigenlijk niets wat aangeeft dat hij nu juist hier stond, behalve dan dat het een goed uitgangspunt zou zijn voor iemand die zicht wil hebben op het huis, het restaurant en het grasveld daartussenin.

Ze sluit haar ogen en voelt dat zijn jachtinstinct haar vult: de buit bevindt zich in het huis en straks is die van hem; het is bijna tijd om toe te slaan. Langzaam loopt ze de helling af, op haar hoede om niet te worden gezien, voortdurend alert op alle gevoelens die hij op dit moment gehad zou kunnen hebben. Maar dan gebeurt er iets: ze verliest het contact met hem. Hij is niet meer in haar. Het gebeurt op dezelfde plaats als anders.

Ze is het gewend en denkt er niet verder over na. Ze besluit door te gaan. Ze heeft geen keus, moet in beweging zijn, dus ze volgt de weg naar het Brommaplan, gaat de bocht om het bos in, neemt allerlei theorieën door die ze de afgelopen dagen heeft ontwikkeld, probeert uit te vinden of ze redelijk zijn of niet. Ze is zo diep in gedachten verzonken dat ze niet merkt dat ze helemaal naar de heuvel is gelopen, waar het met kiezelstenen geplaveide labyrint wit oplicht in de maneschijn.

Daar blijft ze staan, en ze kijkt naar de honderden vrijstaande huizen beneden haar en naar de sterrenhemel boven haar. Ze snuift de sterke geur van bos op, vermengd met de koude sneeuwvlucht, hoort het verre verkeer op de snelweg, dat in kracht stijgt en daalt, ziet de stille maan boven de boomtoppen en merkt dat de stilte haar zwaar valt. Ergens daar beneden is het antwoord, en de eenvoud van die constatering maakt haar duizelig.

Ze draait zich om en gaat naar huis. Als ze langs het restaurant komt, knijpt ze haar ogen bijna helemaal dicht om het niet te hoeven zien.

Martin is wakker als ze thuiskomt. Hij zit in het donker op een fauteuil in de woonkamer, verbeterd en halfnaakt, als een ongegrust vader.

Ze stelt vast dat zijn baard wel erg lang is geworden en vraagt zich af of hij zich sinds Magda's verdwijning überhaupt wel heeft geschoren.

Ze gaat op de bank zitten, tegenover hem, doet de lamp boven de bank aan en wacht op zijn verwijten. En die komen al gauw; zoals verwacht wil hij er alweer over praten of het wel 'gezond' van haar is om 's nachts zo rond te lopen.

Zij wordt zoals gewoonlijk vrolijk van zijn oprisping, van het feit alleen al dát ze ergens op wordt aangesproken, dat ze hem een teken van leven ziet geven, dus ze vraagt hem even te wachten, zet thee en maakt licht. Dan gaat ze weer op de bank zitten.

'Wat denk je daar buiten te vinden?' vraagt hij rustig.

'Ik heb een nieuw idee.'

'Verklaar je nader,' zegt hij. 'Ik luister.'

Åsa nipt aan haar thee.

'Ik bekijk het nu eens van een andere kant,' vertelt ze, 'ik denk dat het ontbreken van signalen op zichzelf een signaal is. Je weet dat een zwart gat alles opzuigt, zelfs licht. Daar is geen informatie uit te halen. Ik beschouw de plek waar zij is nu als een zwart gat.'

Hij ziet er wantrouwend uit.

Ze gaat door: 'Daarom loop ik rond en ga na of ik die zuiging voel.'

Hij kijkt haar even aan en zegt dan: 'Dat klinkt bewonderenswaardig wazig voor jouw doen.'

'Ik weet niet of ik het zo wazig vind. Alles wat er de afgelopen zeven maanden is gebeurd, is zo onwaarschijnlijk dat ik denk dat het waarschijnlijk is dat er weer iets onwaarschijns gebeurt. Er zijn zulke sterke krachten in beweging. Ik denk dat

ik, als ik langs de plaats zou komen waar ze is, dat misschien zou weten. Ik zou het voelen.’

Dan zwijgt ze en kijkt ze naar Martin, die, terwijl zij sprak, naar het raam toe is gedraaid, alsof hij haar stelling wil uittesten en kijken of hij van buitenaf iets aan zich voelt trekken. Het lukt hem kennelijk niet; als hij zich weer naar haar toe draait, ziet hij er net zo bezorgd uit als anders.

Åsa neemt een slok thee. Ze merkt dat die lauw is geworden en vraagt zich af hoelang ze hier eigenlijk al zo zitten te praten. Zoals altijd tegenwoordig wanneer ze de tijd niet kan bepalen, voelt ze zich een beetje ongemakkelijk, maar ze verdringt dat gevoel. Ze kijkt naar Martin en probeert zich te herinneren waar ze het over hadden. Het is maar goed dat ze de draad kwijt is geraakt, denkt ze. Ze heeft immers voor zichzelf uitgemaakt dat alles wat maakt dat ze buiten de gebaande paden denkt goed is, omdat alle oude gedachten al zijn getoetst en afgedaan zonder dat ze haar bij Magda hebben gebracht. Elk gesprek dat haar gedachten op nieuwe zijpaden kan brengen is goed, omdat er op die zijpaden iets kan zijn wat haar op nieuwe ideeën brengt.

Wanneer ze ziet dat ze hem kwijt is – zoals ze hem tegenwoordig vroeg of laat altijd kwijtraakt – zet ze haar kopje neer, doet het licht in de kamer uit, trekt haar jas aan en gaat weer naar buiten, het donker in.

Ze heeft werk te doen. Iemand moet het doen. De politie doet het klaarblijkelijk niet, Martin doet het niet. Ze heeft geen keus, ze moet het zelf doen. Pas wanneer ze vlak bij haar plekje in het bos is, bedenkt ze dat ze het licht in de woonkamer heeft uitgedaan terwijl Martin daar nog zat.

Ze zit midden in de nacht op de bank te kijken naar de kamer en de dode dingen om haar heen. De meubels staan op exact

dezelfde plaats als tevoren, alsof er niets is gebeurd. Haar blik blijft rusten op de witte zijmuur. Die was opnieuw geschilderd tijdens het lentefeest. Nu stelt ze de vragen weer, en ze voelt hoeveel kracht ze put uit het zoeken naar de antwoorden. Want als ze antwoorden zoekt, bestaat de hoop dat ze er misschien, wanneer dan ook, een zal vinden. De ergste momenten zijn die waarop ze helemaal niet in staat is om te zoeken, maar ónder het gebeurde terechtkomt, neergedrukt in haar bed door al het verdriet.

Nu denkt ze na, spant ze zich in, en dan wordt ze omsloten door een dun, maar wel beschermend vliesje. Terwijl zij die muur schilderde, waar was hij toen? Op zijn werk? Of was hij werkloos? Toen zij de kwast in de emmer doopte, zat hij toen thuis zijn plan uit te denken?

Maar het vlies barst. Wanneer ze in gedachten teruggaat, wordt ze eraan herinnerd dat er een tijd van tevoren was, toen alles in theorie had kunnen worden voorkomen. Terwijl Åsa de roller op en neer bewoog, was hij er. Terwijl zij een klodder verf wegveegde die op het parket was geland, was hij er. Terwijl zij haar handen waste, was hij er. Klaar om toe te slaan.

Åsa betrapt zich erop dat ze het jammer vindt dat ze die muur zelf heeft geschilderd in plaats van een schilder in te huren, omdat een werkmán die drie dagen voor de verdwijning op bezoek was een heel interessant spoor zou zijn geweest.

Ze voelt het bekende verstikkingsgevoel opkomen en moet de kamer uit. Ze gaat naar buiten, de koude dageraad in. Het is nog donker, maar aan de horizon is een aanzet tot roze te zien. Het gras glinstert van de rijp, maar dat registreert ze alleen maar. Dan registreert ze dat ze het alleen maar registreert. Alles wat mooi is, boezemt haar angst in, omdat het haar iets laat voelen, en ze wil niets voelen. Zoals laatst, toen Martin was vergeten het koffiezetapparaat uit te zetten en de keuken vol

hing met die scherpe geur van koffie die al uren aanstaat; toen moest ze opeens aan haar tweekamerflatje in Gärdet denken en aan Martins nachtelijke bezoeken, zijn warme kussen – zijn ervaren, rustige, maar resolute stoten toen ze het deden in de douche, en hoe ze daarna voor het raam hadden gezeten, in dekens gehuld, en sigaretten hadden gedeeld, terwijl de sneeuw viel – die herinnering was zo levendig dat ze bang werd.

Ze staat op de weg en kijkt bij de huizen naar binnen.

Terwijl de gezinnen slapen, wachten hun woonkamers op hen. De kerstbomen met de rode ballen, de kerstcadeautjes eronder, de kerstboomlampjes 's nachts aan. Alle geuren daar; ze weet exact hoe het voor Kerstmis ruikt, naar sparrennaalden en groene zeep en het koken van de vorige dag. Al zulke dingen doen haar aan het leven met Magda denken.

Ze staat als gehypnotiseerd door de ramen van haar burens naar binnen te kijken terwijl ze die woorden proeft. Ze kan ze nu bijna uitspreken. De telefoon mag nu gaan, met het bericht. Zelfs als het het slechtste bericht is. Straks heeft ze dat nog het liefst. Want het was de afgelopen dagen weer moeilijk. Iets in haar bereidt zich erop voor het op te geven. Ze weet niet hoe dat in de praktijk precies zal gaan, maar iets in haar wil het.

Misschien begon dat toen ze eindelijk Martins advies opvolgde en op internet een paar 'engelenblogs' opzocht. Ze zag meteen dat hun verdriet niet te vergelijken was met het hare. Het was misschien niet minder, maar het was anders.

De blogsters schreven over de rouwverwerking waar ze mee bezig waren om verder te kunnen, vooruit. Alleen al dat 'vooruit' ervoer ze als wezenlijk verschillend. Anders dan de blogsters is zij aan de grond geketend in een martelkamer en kan ze zich niet bewegen, laat staan aan rouwverwerking doen, begreep Martin dat niet? Blijkbaar niet, en dat maakte haar kwaad en bedroefd. Hij stond achter haar naar haar te kijken toen ze

de blogs las en verwachtte, neemt ze aan, dat ze hem zou omhelzen uit dankbaarheid dat hij haar op deze bron van troost had gewezen. Maar het enige wat zij zag, waren vrouwen die zich door de dagen heen ‘vooruit’ vochten, weg van het afschuwelijke dat ze hadden meegemaakt. Ze voelde zich ten slotte gedwongen zich om te draaien en hem te vragen of hij zich hierin herkende. Hij staaarde haar alleen aan en zei niets.

Toen zei ze: ‘Ik vecht niet “vooruit” en niet weg van iets. Dat is toch verdomme juist het probleem. Ik vecht áchteruit. Tegen die nacht, om iets nieuws te zien, om iets te begrijpen. Kijk me aan. Geef antwoord. Wat heeft hun situatie nu precies met die van ons te maken? Mijn kind leeft, dat van hen is dood. Dat is iets concreets, daarom kunnen zij gaan rouwen.’

Hij was zwijgend blijven staan, zoals gewoonlijk, provocerend radeloos.

Ten slotte was ze de kamer uit gegaan, terwijl Martin zich terugtrok in zijn werkkamer.

Die nacht droomde ze weer over de kelder en ditmaal was die abnormaal klein, en er was geen lucht, dus toen ze Magda eindelijk in een hoekje ontdekte, was ze te uitgeput door het zuurstofgebrek om haar te kunnen helpen. Hoe ze zich ook inspande en zich uitstreckte naar de kleine meisjeshanden, ze kon niet bij haar komen.

Toen ze wakker werd, stond ze op en rende recht naar de badkamer.

Daarna waren er nog een paar donkere etmalen gevolgd. De dagen had ze in bed doorgebracht, de nachten buiten in het donker; dwalen, zoeken, denken. De nachten waren dus iets beter uit te houden dan de dagen.

De dagen waren moeilijk. Haar handen tegen haar oren persen, af en toe schreeuwen in het kussen, door de kamers dwalen, merken dat ze begint te stinken. Overwegen om in bad te gaan,

maar besluiten dat niet te doen. Wat schrijven, maar alles weggooien. Het waren maar woorden op papier, dingetjes vol zelfbeklag die haar vervreemdden van het werk dat ze moest doen.

Martin was uit de buurt gebleven, behalve op een ochtend toen hij met haar ontbijt was binnengekomen. Toen gaf ze hem een klap, voor het eerst. Ze had er natuurlijk meteen spijt van, maar aan de andere kant: ze moest grenzen stellen. Het kwam door zijn medelijdende blik dat ze door het lint ging.

Toen hij bij het bed kwam, gaf ze hem met de vlakke hand een klap in zijn gezicht, zodat hij het dienblad op de grond liet vallen en de thee over de hele muur spatte. De klap echode in de kamer; hij bleef staan en zag er ontdaan uit.

‘Wat doe je nou?’ vroeg hij.

Ze was zelf verbaasd en zocht een verklaring.

Toen zei ze dat het zijn schuld was dat Magda weg was. Dat was een beetje onnodig misschien. Maar hij leek zich er niets van aan te trekken, keek haar aan, mompelde iets onverstaanbaars en droop toen af.

Soms denkt ze dat het grootmoedig van hem is om op zo’n moment niet te protesteren, maar tegelijkertijd wordt ze gek van zijn consideratie, omdat die zo zonder contouren is. Hij is net als de politie: niet tot handelen in staat, verdwaald. Ze zal heus wel lastig zijn om mee om te gaan, maar ze heeft op sommige dagen in elk geval energie. Waar ze maar niet tegen kan, is zijn verwarde gezichtsuitdrukking. Soms lijkt het of hij niet doorheeft wat er is gebeurd. Dat zei ze al toen ze net bij elkaar waren, dat ze zich soms aan hem ergerde omdat hij het vermogen leek te missen om verdrietig te zijn.

Nu zit ze weer op de bank naar de muur te kijken die ze drie dagen voor de verdwijning van Magda had geschilderd.

Er zijn herinneringen die ze niet weg krijgt, die knagen. Zoals toen Magda nog klein was en ’s nachts bij hen in bed wilde

kruipen, en dat van Åsa niet mocht. Het beloningsmodel dat Åsa ontwikkelde, met sterretjes die ze opplakte als Magda 's nachts alleen sliep, in haar eigen bed – dat lijkt nu zo merkwaardig.

Ze voert zoals altijd ter verdediging aan wat ze wilde bereiken met al die regeltjes, maar dat is moeilijk.

Magda wás anders dan andere kinderen; het wás niet zo makkelijk haar altijd te begrijpen. Al toen ze klein was, was ze voorzichtig, bangelijk. Maar ook eigenwijs, lastig. Soms denkt Åsa dat Magda op de een of andere merkwaardige manier wist dat er iets akeligs met haar zou gebeuren. Dat zou de duisternis verklaren die ze al vanaf het begin in zich had. Zoals toen ze zes jaar was en naar de grote school ging en al haar klasgenootjes hun ouders 's morgens vrolijk uitwiifden, toen dwong Magda Åsa tot de lunch te blijven. Ze was bang voor de andere kinderen, zei ze. Bang voor de onderwijzer, bang voor het schoolplein, bang voor alles.

‘Sommige mensen worden zo geboren,’ zei Martin, de bioloog, die avond, toen Åsa vertelde wat er op school was gebeurd, en hij sloeg twee vliegen in één klap: aan de ene kant wees hij erop dat Magda en hij een heel speciale band hadden, aan de andere kant dat persoonlijkheid iets aangeborens is. Twee dingen waarvan hij wist dat hij haar ermee provokeerde. Hij liet nooit een kans onbenut om haar een steek onder water te geven.

Wanneer was hij veranderd? Ze weet dat het al lang voor de verdwijning gebeurde, maar wanneer en waarom?

's Avonds maken ze een lange wandeling langs het water. Als ze bij Ekbacken komen, gaan ze op een bankje over het water uit zitten kijken. Het glanzende ijs daarop is gebarsten. De lucht is diepblauw.

‘Vertel eens iets over Magda,’ zegt Åsa.

‘Hoe bedoel je?’

‘Tets wat ik niet weet, een herinnering aan haar die je me nooit hebt verteld.’

‘Je bent een masochist,’ zegt Martin.

‘Je mag me noemen hoe je wilt,’ zegt Åsa, ‘maar geef me iets; ik heb het nodig.’

‘Ik weet het niet.’

‘Het heeft geen haast. We kunnen hier blijven zitten tot je iets te binnen schiet.’

Hij blijft een tijdje zwijgend zitten en zegt dan, met zijn ogen nog steeds op het water gericht: ‘Toen Magda zeven was, werd ze een keer midden in de nacht wakker en riep ons. Jij werd niet wakker, dus ik liep naar haar toe en ging op de rand van haar bed zitten om haar gezelschap te houden. Toen moet ik in slaap zijn gevallen. Want opeens werd ik wakker – doordat ze mijn gezicht streelde. Dat had ze nog nooit gedaan. Toen ze zag dat ik wakker was, trok ze haar hand direct terug en verstopte ze zich onder het dekbed.’

Hij zwijgt en vraagt dan: ‘Tevreden?’

Ze wendt zich van hem af om zijn ogen niet te hoeven zien. Ze hoort dat hij begint te huilen, vrij hoog, schel, als een vrouw. Ze heeft hem al maanden niet zien huilen sinds de verdwijning van Magda, en het komt te dichtbij.

Ze staat op en loopt weg, terwijl hij blijft zitten en roept: ‘Ik ben degene die wordt verdacht! Jij hebt in elk geval geen last van de politie!’

Åsa loopt snel, doelbewust, weg, maar ze hoort zijn geschreeuw veel langer dan ze wil.

Ten slotte hoort ze alleen haar eigen ademhaling nog en het geluid van de sneeuw die knerpt onder haar schoenen, maar ze loopt toch door en denkt aan wat hij riep; ze schaamt zich een beetje dat ze er maar zo zelden bij stilstaat dat hij

formeel nog steeds in het onderzoek verwickeld is.

Ze stopt pas wanneer ze bij het schoolplein komt.

Daar verstijft ze opeens.

Een nieuw idee. Een nieuwe invalshoek: stel je voor dat de vader Magda op school heeft gezien, overdag, en op de een of andere verknipte manier verkikkerd op haar raakte en uitzocht waar ze woonde! Dat spoor heeft ze al eens onderzocht, maar slechts vluchtig. Ze komt weer in de bekende roes, gaat op een holletje naar het deel van het schoolplein waar Magda altijd speelde, maar houdt in wanneer ze ziet dat er licht brandt in Magda's lokaal en dat het vol mensen zit. Het is ouderavond, zo te zien. Ze zoekt dekking achter de opslagplaats.

De onderwijzeres staat achter de lessenaar en kletst aan één stuk door. De ouders maken aantekeningen. Åsa herkent de meeste. Ze wil hen niet haten – ze weet immers waar de agressie in haar vandaan komt – maar dat is moeilijk wanneer ze hun gemakkelijke zithoudingen en hun zelfvoldane glimlachjes ziet.

Ze herinnert zich een gesprek met de onderwijzeres twee weken na de verdwijning, toen die belde om te vertellen dat alle kinderen in de klas therapie was aangeboden met het oog op het gebeurde. Alsof dat interessant was voor Åsa. Ze meent zich te herinneren dat de onderwijzeres het uitsnikte toen ze klaar was met haar.

Ze staat stilletjes in het donker de gezichten van de ouders te bestuderen.

Ze praten over futiliteiten – zonder te begrijpen wat voor luxe het is dat ze zich dat kunnen veroorloven. Ze verlangen vast naar het einde van de bijeenkomst, want ze weten niet beter.

Wanneer Martin een keer op reis is, blijkt dat heel bevrijdend te zijn. Ze kan alles doen wat ze niet durft te doen als hij thuis is, omdat ze bang is dat hij haar dan labiel zal vinden. Ze kan bij-

voorbeeld haar traditie weer oppakken om witte wijn te drinken als ze haar mail checkt. Dat doet ze ongeveer om de week en uitsluitend wanneer ze alleen thuis is, wanneer ze weet dat hij zich er niet aan zal ergeren. Ze is ze gaan koesteren, die uren.

De haat, is gebleken, geeft haar energie.

Ze voelt zich eigenaardig levend wanneer ze deelgenoot mag zijn van hun gevoelens.

Bovendien vervult het haar altijd met het idee dat ze gezond is. Gezonder dan zij in elk geval.

Deze keer heeft ze tweehonderdtwintig mailtjes ontvangen. Tien daarvan zijn wat zij doorgaans nouvelles noemt: mailtjes van drie, vier kantjes, met lange, verdekt agressieve verhandelingen waarom Martin of zij zonder gerede twijfel schuldig is, en dus zou moeten bekennen. Maar de meeste zijn, zoals gewoonlijk, een zalige mengeling van doodsbedreigingen, verzoeken om een interview en mail van bewonderaars.

De verzoeken om een interview zijn interessant, omdat ze het gebrek aan creativiteit van de media illustreren. Ze beginnen zonder uitzondering met de uitnodiging aan Åsa om zich 'voor de eerste keer' uit te spreken over de 'afschuwelijke beschuldigingen' aan het adres van Martin en eindigen er altijd mee dat de journalist schrijft hoezeer hij of zij overtuigd is van Martins onschuld.

Het enige van dit soort mailtjes dat ze wil beantwoorden is er een van de enige journalist die van het begin af aan vraagtekens zette bij Martins schuld. Maar dat moet komend voorjaar maar; nu weer worden geïnterviewd is wel het laatste wat ze wil.

De bewonderaarsmail, ten slotte, is oppervlakkig gezien wel aan Åsa gericht, maar gaat eigenlijk altijd over een verdwenen vader of moeder, merkt ze. Die mailtjes hadden net zo goed aan de eerste de beste veelbesproken crimineel geadresseerd kunnen zijn. Geschreven door gebroken zielen die een andere ge-

broken ziel willen ontmoeten, die worden aangetrokken door Åsa's outsiderschap of – in sommige gevallen – zelfs door haar vermeende schuld.

Ze heeft natuurlijk overwogen haar e-mailadres van haar website te halen of iemand anders haar mail te laten afhandelen, maar het mailverkeer is een routine geworden waar ze van houdt. Een merkwaardige, maar belangrijke schakel tussen haar en de buitenwereld. Een van de weinige die er nog zijn.

Terwijl ze daar zit, verschijnt er een melding op haar scherm: 'Je mailbox is bijna vol. Maak hem leeg', en ze scrolt naar het begin van haar inbox om wat mail weg te gooien. Het eerste wat ze ziet, is een mailtje van Magda van een halfjaar voor haar verdwijning.

Ze maakt het niet open, maar staat instinctief op, loopt naar de slaapkamer en gaat op de rand van het bed zitten om tot bedaren te komen. Ze zit daar een hele tijd en hoort haar hart bonzen. Dan gaat ze zonder aarzelen linea recta naar haar computer en opent het mailtje.

'Mama, wanneer kom je naar huis? Ik ben alleen.'

Ze hoort zichzelf naar adem snakken en verbergt haar gezicht in haar handen. Ze leest het mailtje opnieuw, voelt de duisternis de kamer binnendringen, snel, verstikkend, omstrengelend, en staat op. Op een holletje gaat ze naar Magda's kamer; ze gaat op haar knieën voor het bed zitten en bidt voor het eerst sinds haar kindertijd. Ze bidt dat het goed mag gaan met Magda, ze bidt om vergeving, bidt dat ze niet lang meer alleen zal hoeven te zijn. Ze zegt hardop dat het haar spijt en dat ze alles graag anders zou doen, als dat kon.

Ze ligt lang wakker in het donker en probeert gedachten te kiezen. Als ze verkeerd kiest, doet het zeer, dus het is belangrijk zorgvuldig te zijn.

Hoe kon ze vergeten zijn dat ze met elkaar hadden gemaaid wanneer Åsa op haar werk was? Nu herinnert ze zich een ander mailtje, dat Magda een paar jaar eerder stuurde toen ze ziek thuis was: ‘Kun je niet naar huis komen en me instoppen zoals je deed toen ik klein was?’

Åsa was met een patiënt in gesprek geweest en had het mailtje pas die avond gezien.

Martin was in woede ontstoken toen Åsa vertelde dat Magda een paar uur alleen thuis was geweest. ‘Ze is zeven jaar!’ had hij geschreeuwd. Haar antwoord had niet lang op zich laten wachten: ‘En dan moet de vrouw maar thuisblijven? Waar was je zelf?’

Toen was hij naar zijn werkkamer gegaan en had hij de deur zo hard dichtgegooid dat er een kunstwerkje van de muur kapot was gevallen.

Nadat ze de glassplinters had opgeveegd, was ze naar Magda gegaan om haar in te stoppen en had ze ontdekt dat het meisje wakker was. Ze lag met angstige ogen op haar rug onder het dekbed, en Åsa verzekerde haar haastig dat papa en mama nooit meer zo’n ruzie zouden maken. Terwijl ze haar geschrokken dochter omarmde, vervloekte ze Martin in stilte om zijn temperament. Zijn woede-uitbarstingen waren al vervelend genoeg voordat ze een kind kregen – ze had altijd een hekel gehad aan de manier waarop hij haar bij vrijwel elke discussie de mond snoerde door te schreeuwen of met zijn vuist tegen de muur te slaan. Maar dat hij dat bleef doen terwijl er een kind in huis was, was onacceptabel. Ze wist nog goed hoeveel indruk het op haar maakte wanneer haar eigen vader zijn beruchte uitbarstingen had en wilde niet dat Magda hetzelfde moest doormaken.

Ze stopte Magda goed in, alsof ze haar wilde beschermen tegen Martins agressieve krachten, ook al was dat lastiger omdat Magda de laatste tijd zo groot was geworden. Ze was bijna ver-

geten hoe fijn Magda het, toen ze kleiner was, vond als Åsa het dekbed onder haar lijfje vouwde. Later ging Åsa een tijdje op de rand van het bed naar haar zitten kijken en werd ze bevangen door een plotseling verdriet. Dit was de eerste keer in een paar jaar dat ze haar dochter zo had omarmd als vroeger.

Kleine herinneringen die ze nooit actief zoekt – omdat ze zo zeer doen – maar die af en toe, tegen haar wil, opkomen.

Ze ligt op haar rug naar het geknipper van de digitale wekker in het donker te kijken en probeert zich niet alle ruzies over Magda's opvoeding te herinneren, alle harde woorden, alle heftige gevoelens die dat gespreksonderwerp in de loop der jaren opriep. Waar hadden ze nu eigenlijk over geruzied?

Martin, in de deuropening van haar werkkamer, slechts een paar weken voor Magda's verdwijning, die zijn vinger op haar richt en met verwrongen gezicht schreeuwt dat ze Magda gebruikt als 'proefkonijn'. Ze voelde zich in het nauw gedreven, omdat hij haar niet aan het woord liet, en probeerde hem te overschreeuwen en te zeggen dat ze heus wel wist wat ze deed, dat ze ervoor had gestudeerd, maar hij luisterde niet. Ten slotte moest zij ook schreeuwen om door zijn beschuldigingen heen te breken.

Nu probeert ze zich zijn argumenten te herinneren.

Ze had gezegd dat kinderen weten dat ze zich vroeg of laat moeten losmaken en dat ze daarom de bescherming van hun ouders op een bepaalde leeftijd als bedreigend ervaren, omdat die hun onvermijdelijke intrede in de volwassenheid belemmert. Dáárom was ze er zo alert op dat Magda de ruimte kreeg.

Ze was altijd duidelijk geweest tegenover Magda en had zichzelf beloofd dat ze haar ontwikkeling niet in de weg zou staan, dat ze haar nooit met een wurgend moederschap zou omringen, zoals haar eigen moeder had gedaan.

Was dat goed geweest?